

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ БРОВАРСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
БРОВАРСЬКОГО РАЙОНУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ДИТЯЧИЙ ЕСТЕТИКО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР «КАМЕЛІЯ»

Методичні рекомендації

КРОСВОРДИ НА ГУРТКАХ БІОЛОГІЧНОГО НАПРЯМУ

Духніч Валентина Григорівна
завідувачка методичним відділом,
керівник гуртка-методист

м. Бровари
2022

Основними завданнями методичної рекомендації є формування у вихованців таких компетентностей:

- *Практичної:*

оволодіння знаннями з природознавства, біології, екології; уміння створювати та рішати кросворди, як метод перевірки знань, та закріплення здобутих;

- *Виховної:*

виховання екологічної грамотності, свідомого ставлення до живої природи, її охорони; усвідомлення призначення, користі, краси;

- *Творчої:*

формування творчих здібностей: спостережливості, уміння з користю проводити вільний час, творчо підходити до ігрових моментів – складання та вирішування кросвордів;

- *Соціальної:*

сприяння соціальній адаптації гуртківців, подоланню дитячих комплексів; навчає працювати в команді, попереджати та розв'язувати конфлікти, досягати компромісів.

ЗМІСТ

Вступ

Розділ 1. Теоретичні і методологічні основи кросвордів

1.1. Кросворди: поняття, значення, особливості сприйняття вихованцями.

1.2. Види кросвордів.

Розділ 2. Методика розробки та використання кросвордів на гуртках біологічного напрямку.

2.1. Методика розробки кросвордів.

2.3. Основні принципи, які лежать в основі використання кросвордів на гуртках біологічного напрямку.

Висновки

Використані джерела

Вступ

Орієнтація освітнього процесу на розвиток творчих здібностей – це один із гуманістичних принципів організації освіти сьогодення. Отже, розробка різноманітних технологій, що спрямовані на реалізацію зазначеного підходу і залучення майбутніх педагогів до знайомства з ними є актуальною проблемою на сучасному етапі реформування освітнього простору. Особливе значення у розвитку творчих здібностей учнівської молоді дослідники надають ігровій діяльності. При цьому має місце розвиток мислення і формування творчого потенціалу. Організація цієї діяльності є досить важливою для формування зазначених здібностей, у зв'язку з її генетично детермінованим характером. Фізіологи відносять ігрові рефлексії до групи безумовних рефлексів, тобто тих,

що передаються спадково і не змінюються протягом індивідуального життя. Ці властивості надають ігровій діяльності могутній спадковий фундамент. З педагогічної точки зору ігрова діяльність – це спосіб взаємодії об'єкта і суб'єкта навчальної діяльності, зумовлений грою, що веде до реалізації дидактичних задач і цілей навчання. Цей спосіб діяльності чітко виявляє різноманітні психічні риси, які надалі створюють основу для всебічного розвитку учнівської молоді.

Важливим засобом активізації пізнавальної діяльності є дидактичні ігри. Як свідчать фахівці, значний активізуючий потенціал мають такі дидактичні ігри як кросворди. Аналіз літературних джерел свідчить, що застосування на практиці дидактичних кросвордів, можна розглядати як засіб систематизації знань. У психолого-педагогічній літературі доведено, що під час гри «кросворд» спосіб засвоєння змісту забезпечується сприйняттям через зоровий аналізатор. Отже, спостереження, які здійснюють учні під час пред'явлення їм алгоритму до гри, проявляється у формі читання. При виконанні кросворду пізнавальна діяльність здійснюється на рівні уявлень. Одночасно, проявляється ще одна форма – форма виконання. Як свідчать фахівці, до кросвордів можуть входити питання складені не тільки на інформативному, але і на проблемному рівнях. Отже, удосконалення техніки складання кросворду однозначно пов'язане з посиленням пізнавальної активності і розвитком творчих здібностей учнівської молоді, направленою на систематизацію та узагальнення знань та вмінь. Стосовно навчання біології під час формування понять можна запропонувати різноманітні форми роботи репродуктивної, продуктивної і продуктивно-творчої спрямованості.

Сьогодні освіта в позашкільні зробила значний крок уперед у всіх напрямках освітнього процесу. Позашкільна педагогіка постійно поповнюється новими і новими дослідженнями, направленими на різносторонній розвиток дитини. Останнім часом дорослі все більше уваги приділяють інтелектуальному розвитку дітей: вони навантажують дитину новою інформацією, знаннями, абсолютно не думаючи про те, що важлива ланка розвитку дитини – це гра. І сьогодні існує безліч видів гри, яка дозволяє розвивати психічні пізнавальні

процеси без шкоди для здоров'я дітей. До такої гри можна віднести гру-загадки, головоломки, ребуси, кросворди і т. п. Однією із задач навчання дітей є формування у них логічного мислення, а кросворди є хорошим засобом розвитку у дітей логічного мислення.

Розділ 1. Теоретичні і методологічні основи кросвордів

1.1 Кросворди: поняття, значення, особливості сприйняття дітьми

Ігрові методи багатопланові, і кожен з них сприяє виробленню певних навичок. З огляду на це виокремлюють ігрові дискусії, ігрові ситуації, рольові та ділові навчальні ігри, комп'ютерні ділові ігри, ігри-вправи.

До ігор-вправ належать вікторини, ребуси, **кросворди**.

Кросворд ([англ. Crossword](#) – перетин слів) – гра-задача, яка полягає у вписуванні літер у перехресні рядки клітинок накресленої фігури так, щоб за горизонталлю та вертикаллю вийшли загадані слова. Кросворди та їх різновиди публікує багато друкованих ЗМІ. Крім того, існує безліч видань, які безпосередньо спеціалізуються на кросвордних головоломках. Також, останнім часом, в інтернеті почали з'являтися веб-сайти, де існує можливість розгадувати кросворди.

Робота над кросвордами сприяє розвитку пам'яті, мислення, уваги, кмітливості. Вони сприяють розвитку пізнавальної зацікавленості до гурткової роботи, заохочують до самоосвіти. Кросворди безпосередньо впливають на розвиток розумових здібностей кожного вихованця, учня, слухача окремо, добираючи відповідний кросворд, ускладнюючи щоразу завдання.

Для всебічного розвитку вихованців, учнів, слухачів на заняттях гуртків ставиться завдання не тільки навчити, а й розвивати і виховувати. Але досягти бажаних результатів можна лише тоді, коли заняття будуть цікавими. Також потрібно приділити увагу і тому, що дуже часто, прагнучи розвинути інтелект, дорослі забувають про екологічне виховання дітей. Багато які педагоги пропонують кросворди використати для закріплення знань дітей на гуртках біологічного напрямку.

Застосування цього методу сприяє активізації певних психічних процесів, закріпленню знань, перевірці їх якості, набуттю навичок. Їх проводять на заняттях; ігри-вправи можуть бути елементами домашніх завдань. Використовують їх також у вільний від навчання час.

Розгадування кросвордів сприяє: активізації певних психічних процесів, таких як розвитку мислення, пам'яті, уваги; закріпленню знань набутих під час занять на гуртках, перевірці їх якості; набуттю певних навичок.

Всі запитання до кросворду пронумеровані. Відповіді вписуємо вертикально у ряди клітинок (кожний з яких пронумерований у першій клітинці), відповідно до нумерації запитань. Відповідь на ключове слово вписуємо горизонтально у графу виділену жирним шрифтом.

1.2. Види кросвордів

Кросворд – це гра-задача, в якій фігура з рядів пустих кліток заповнюється словами, що перехрещуються зі значеннями, заданими за умовами гри. Існує безліч видів кросвордів, але частіше за все використовуються наступні види:

- Тематичний кросворд – кросворди, присвячені певній темі. Такі кросворди досить важко складати, але звичайно приємно вирішувати, особливо якщо тема кросворда добре вам відома.
- Алфавітні кросворди – ці кросворди характерні тим, що всі загадані слова мають одну загальну ознаку. Наприклад, всі слова однакової довги або починаються з однієї і тієї ж букви.
- Кросворд з фрагментами визначення. В кросворді цього типу задаються у вигляді якого-небудь зображення (малюнок, фотографія).
- Ребусний кросворд. Ребусний кросворд відрізняється від кросворда з фрагментами тільки тим, що як малюнок-визначення використовується ребус, вирішивши який можна вписати слово в кросворд.

Гра-загадки, ребуси, кросворди, головоломки сприяють рішенню наступних задач в розвитку дітей:

1. Розвиток уяви, креативності мислення (уміння гнучке, оригінально мислити).
2. Формування символічної функції свідомості.
3. Гармонійний, збалансований розвиток у дітей емоційно-образного і логічного початків.
4. Розвиток інтересу до гри, що вимагає розумового напруження, інтелектуального зусилля.
5. Сприяти прагненню до досягнення позитивного результату, наполегливості і винахідливості.

Перш ніж використати дані види гри важливо знати основні закономірності розвитку інтелектуально-пізнавальної діяльності дітей щоб найбільш раціонально включити гру-загадки, ребуси, головоломки, кросворди в систему навчання дітей. Велику роль грає розвиток уяви, створення дитиною власних задумів, моделей дії, схем явищ і їх деталізування. Це дуже важливе для розвитку індивідуальності дитини, гнучкості і пластичності його не тільки пізнавальної діяльності, але і практичної, продуктивної.

Якщо зробити діяльність дитини цікавою, захоплюючою, то дитина досягне дуже багато чого: буде виявляти допитливість, стане спостережливою, виявить прагнення до подолання перешкоди, до пошуку розв'язання будь-якої виникаючої перед нею проблеми.

Знаючи особливості розвитку дітей педагогу буде легше підібрати необхідний матеріал, який дозволить в повній мірі реалізувати виховно-освітні задачі. Так само важливою умовою використання гри-загадок, ребусів, головоломок, кросвордів є облік індивідуальних особливостей дітей, а так само і володіння методикою використання даної гри в роботі.

Розділ 2. Методика розробки та використання кросвордів на гуртках біологічного напрямку

2.1. Методика розробки кросвордів

Ігрові методи і прийоми направлені на підвищення інтересу, позитивних емоцій, вони допомагають концентрувати увагу на навчальній задачі, яка стає не нав'язаною ззовні, а бажаною, особистою метою. Рішення такої задачі в процесі гри зв'язане з меншими витратами нервової енергії, з мінімальними вольовими зусиллями.

У свій час Е. А. Флеріна звернула увагу на те, що ігрові методи і прийоми дозволяють чітко і повно здійснювати навчальні задачі в атмосфері легкості і зацікавленості, активності дітей. У сучасних дослідженнях виявлено, що ці методи дають можливість направляти не тільки розумову активність дітей, але і моторну. Моторна активність сприяє утворенню багатих асоціативних зв'язків, що полегшує засвоєння знань, умінь. У ситуації гри процеси сприйняття протікають в свідомості дитини більш швидко і точно. Проблемно-пошукові методи розвивають у дітей самостійність, творчу активність і їх самостійну пошукову діяльність.

Кросворди направлені на тренування мислення, на розвиток пізнавальних здібностей дітей і на формування розумових думок. Вони цікаві для дітей, вимагають від них розумових зусиль і викликають у дітей інтерес до пізнавальної діяльності.

Будь-яка логічна задача на кмітливість, для якого б віку вона не призначалася, несе в собі певне розумове навантаження, яке частіше за все замасковане цікавим сюжетом, зовнішніми даними, умовою задачі і т. д. Кмітливість, винахідливість, ініціатива виявляються в активній розумовій діяльності, заснованій на безпосередньому інтересі.

Різноманіття цікавого матеріалу – гри, задач, головоломок – дає підставу для їх класифікації, хоч досить важко розбивати на групи так різноманітний

матеріал, створений математиками, педагогами, методистами. Класифікувати його можна по різних ознаках: за змістом і значенню, характеру мислительних операцій, а також по спрямованості на розвиток тих або інших умінь.

Під час розробки і використання кросвордів враховується:

- тема при вивченні якої кросворди можна використати;
- з якою метою використовується дана форма роботи (навчальна, контролююча, контролюючо-розвиваюча);
- рівень знань вихованців;
- складений з метою перевірки знань вихованців.

2.2. Вимоги до кросвордів

Так само потрібно пам'ятати і про вимоги, які пред'являються до використання кросвордів:

1. Доступність змісту.
2. Ця гра повинна, передусім, викликати інтерес у дітей.
3. Естетичність.

Використання в роботі кросвордів вимагає певного керівництва з боку педагога. З дітьми робота проводилася в декілька етапів.

Перший етап – навчання дітей розгадуванню кросвордів.

Другий етап – організація занять, гри з використанням кросвордів.

На першому етапі нам необхідно було познайомити з правилами розгадування кросвордів. Для цього ми провели серію занять по темах: «Що таке кросворд?». Правила розгадування ребусів закріплювалися конкретними прикладами і вправами для дітей. Так само задачі даного заняття підкріпилися індивідуальною роботою з дітьми.

2.3. Основні принципи, які лежать в основі використання кросвордів на гуртках біологічного напрямку.

Основні принципи, які повинні лежати в основі використання кросвордів на гуртках біологічного спрямування. Це такі принципи, як:

1. Принцип діяльності – включення дитини в навчально-ігрову, пізнавальну, пошукову діяльність з метою стимулювання активної життєвої позиції.
2. Принцип інтеграції – інтегративність всіх процесів, що реалізуються в освітньому процесі.
3. Принцип творчості – максимальна орієнтація на творчий початок в ігровій і продуктивній діяльності дошкільнята, придбання ним власного досвіду творчої діяльності.
4. Принцип диференційованого підходу – вирішуються задачі ефективної педагогічної допомоги вихованцям у вдосконаленні їх особистості, сприяє створенню спеціальних педагогічних ситуацій, що допомагають розкрити психофізичні, особові здібності і можливості вихованців.
5. Принцип домінування інтересів.
6. Принцип психофізичної комфортності – полягає в знятті по можливості стресових чинників.
7. Принцип природовідповідності – розвиток відповідно до природи дитини, його здоров'я, психічної і фізичної конституції, його індивідуальних здібностей, сприйняття.

Перш ніж використати в роботі дану гру, необхідно знати етапи навчання дітей. Можна використати схему алгоритму дії запропонованого П. Я. Гальперіним і Н. Ф. Талізінюй.

Перший етап – мотиваційний, на якому головна задача педагога полягає в залученні дитини в спільну пізнавально-розвиваючу діяльність, спонукання інтересу до неї і його підтримку різними коштами.

Другий етап – орієнтувальний, на якому педагог знайомить дітей з тим, як треба діяти, що треба робити, з чого починати, в якому порядку діяти. Найкраще це зробити спільно з дитиною. Основний акцент робиться на методах, способах виконання дії.

Третій етап – виконання дії в матеріальній (матеріалізованій) формі. Це виконання дій з наочно представленими предметами або ж картинками, схемами, моделями. Потрібно помітити, що для дошкільнята цей етап є найбільш важливим, значущим, тривалим за часом, а для молодших дітей - основним. Дія на цьому етапі виконується практично.

Заключний етап передбачає собою власне розумову дія, максимально швидко, результативну. Так само педагог повинен знати, як навчити дітей розгадувати кросворди.

На перших етапах навчання дітей рішенню різних задач, головоломок, кросвордів і т. п. не можна залишати дитину один на один з новою задачею. Необхідно зрозуміти, в чому він зазнає труднощі, і допомагати йому. Але нав'язувати гру не можна, ні в якому разі, інакше пропаде інтерес, не варто придушувати ініціативу дитини. Там, де він може справитися сам, треба дозволити йому отримати задоволення від самостійно знайденого рішення. І, звичайно ж, порадуватися за нього і його успіхи.

Для знайомства дітей з цими правилами використовуються спеціально організовані заняття, дидактична гра, бесіди.

Висновки

Формування соціально активної особистості вимагає використання нестандартних форм педагогічної взаємодії. Однією з таких форм є гра як засіб розвитку творчого потенціалу вихованця.

Ігровий метод навчання передбачає визначення мети, спрямованої на засвоєння змісту освіти, вибір виду навчально-пізнавальної діяльності. Застосування цього методу навчання вимагає:

- з'ясування і усвідомлення його цілей, тобто бажаного результату; без цього діяльність суб'єктів навчального процесу не може бути цілеспрямованою;
- вибору способу діяльності для досягнення мети;
- необхідних засобів інтелектуального, практичного або предметного характеру, оскільки діяльність завжди пов'язана з ними;
- наявності певних знань про об'єкт діяльності.

1. На сьогоднішній день проблема використання кросвордів в гуртковій роботі з є недостатньо вивченої, тому і є актуальною.

2. Кросворди можна віднести до ігрових і проблемно-пошукових методів навчання.

3. Кросворди сприяють рішенню таких задач в розвитку дітей, як розвиток уяви, креативності мислення; формування символічної функції свідомості; гармонійний, збалансований розвиток у дітей емоційно-образного і логічного початків; розвиток інтересу до гри, що вимагає розумового напруження, інтелектуального зусилля; розвиток наполегливості і винахідливості.

4. Використання в роботі з дітьми кросвордів вимагає певної підготовки з боку педагога. Цей вид гри може служити засобом залучення до гуртків біологічного спрямування.

5. Використання кросвордів на гуртках біологічного спрямування сприяє формуванню у дітей пізнавального інтересу до даного виду діяльності..

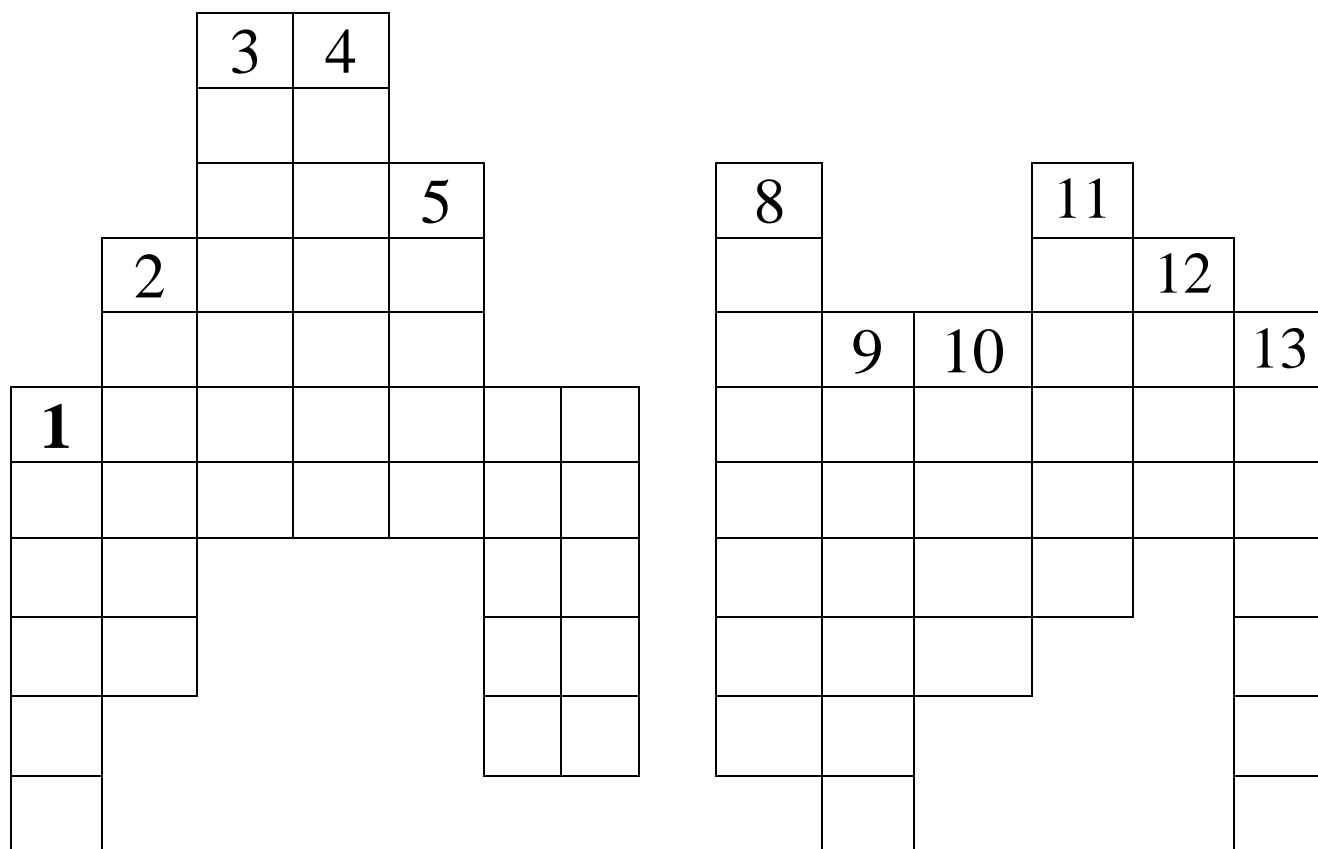
Використані джерела

1. Біологія: Навч. посіб. / А. О. Слюсарєв, О. В. Самсонов, В. М. Мухін та ін.; За ред. та пер. з рос. В. О. Мотузного. — 3тє вид., випр. і допов. — К.: Вища шк., 2002. — 622 с.: іл.є
2. Основи зоології / За ред. Веремєєва С. І. — К., 2000.
3. Кузьменко Людмила Петрівна (2000). Орнітофауна антропогенних екосистем північного Лівобережжя України (на прикладі Чернігівської області). *Дисертація* (Київ). Архів оригіналу за 5 лютого 2008. Процитовано 13 червня 2009.
4. Фесенко Г. Орнітофауна України/ Біологія і хімія в школі.- 2009.-№1
5. Зикова В.К. Запавні квітники / В.К. Зикова // Квіти України. — 2008 . - № 3 (103). — с. 36-37.
6. Плодоовочівництво/ В.В. Оніпко, Н.Т. Максименко. Навчально-методичний посібник. - Полтава 2016. - 212 с.
7. Українська Радянська Енциклопедія — Плодові культури Suman Singha, Tara Vaugher, ред. (2003). Concise encyclopedia of temperate tree fruit. New York: Food Products Press. с. 3-5.
8. Енциклопедія українознавства : Словникова частина : [в 11 т.] / Наукове Плодоовочівництво товариство імені Шевченка ; гол. ред. проф., д-р Володимир Кубійович.- Париж ; Нью-Йорк : Молоде життя ; Львів ; Київ : Глобус, 1955-2003.
9. Меженський В. М. До питання впорядкування українських назв рослин. Назви видів Prunus L.//Сортовивчення. № 3, 2014. — С. 15-24.

Джерело: <https://dovidka.biz.ua/ukrayinski-zagadki-pro-ovochi/> Довідник цікавих фактів та корисних знань © dovidka.biz.ua

Кросворд

Плодові дерева

Тема Плодові дерева

1. Дерево родини Розових, плід опушена куляста кісточка з добре помітною борозенкою на одному боці та великою насінниною.
2. На зеленії листочки одягли білі віночки.
Усміхаючись весні,
зацвітають ...
3. Народні назви жерделя, мореля. Латинська назва «Armeniaca» — «вірменська слива».
4. Алігаторова груша - вічнозелене дерево родини Лаврових. З нього роблять мексиканську страву Гуакамолє.
5. Фруктове дерев роду Цитрус (Citrus) родини Рутові (Rutaceae). що генетично є гібридом між померанцем та цитроном. Характерний кислий смак соку робить його ключовим інгредієнтом багатьох страв.
6. Маленькі плоди, мов сиріжки повисли.
Червоні — солодкі, зелені — ще кислі.
7. Субтропічна листопадна рослина роду Фікус. Народна назва Фіга або смоква. Плоди формою нагадують грушу, вдвічі більші за волоський горіх, на смак-солодкі.
8. Поширена багаторічна рослина роду Цитрус родини Рутові. Латинська назва перекладається як «сітчастий», що вказує на характерне розташування волокон, що вистилає внутрішній бік шкірки.
9. Вишні і вони – сестрички.
Є в садку, а є, що дички...
В червні досягають,
Смак солодкий мають.
10. Весною біле, літом зелене, восени жовте, взимку смачне. (Груша)
11. Вид фруктових дерев роду Цитрус, має іншу назву - помпельмус або шеддок. Плід блідо-зеленого або жовтого кольору більший за розміром і солодший за грейпфрукт.

12. Багатостовбурний чагарник або невелике плодове дерево до 7 метрів у висоту, плоди багатосім'яні зерняткові ароматні, м'якуш жовтий, терпко-кислий, форма коливається від округлої до грушоподібної.

13. Інші назви: оливне дерево, олива звичайна — невелике вічнозелене субтропічне дерево. В Державному Нікітському ботанічному саду УААН росте найстаріше дерево в Україні, якому до 2000 років.

Ключове слово. Найпопулярніші види дерев на планеті представники групи дикорослих та окультурених рослин з яких збирають їстівні плоди.

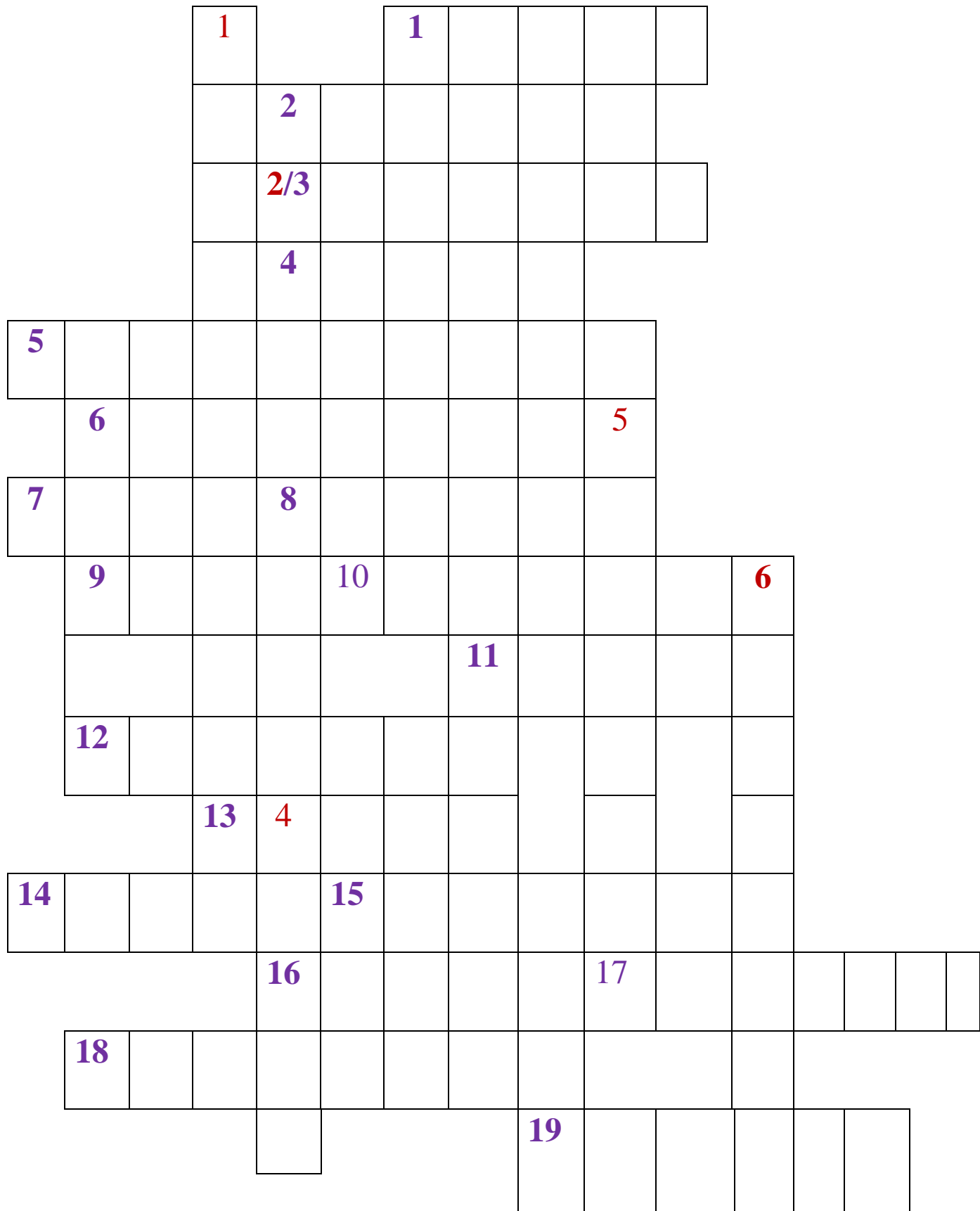
По вертикалі:

1. Персик
2. Яблуня
3. Абрикос
4. Авокадо
5. Лимон
6. Вишня
7. Інжир
8. Мандарин
9. Черешня
10. Груша
11. Помело
12. Айва
13. Маслина

По горизонталі:

Плодові дерева

Кросворд **Плодові дерева**

Кросворд **Плодові дерева**

Питання *По вертикалі:*

1. Рослина відома під назвами азиміна трилопатєва, або гірській банан. Народні назви: «лапа-лапа», «динне дерево», «дикий банан», «банан прерії», «Канзас-банан», «Кентуккі-банан», «Мічиган-банан», «Міссурі-банан», «банан бідняка». Смаком зрілий плід нагадує банан і манго. (Папая).

2. У Китаї його називають «фу шоу», тобто «рука Будди». Один з Трьох благословених плодів поряд з персиком і гранатом. Має найбільші з усіх цитрусових плоди з шишкуватою горбистою поверхнею (народна назва «шішкан»). Сік кислуватий, дуже ароматний. (Цитрон).

3. Народні назви жерделя, мореля. Латинська назва «Armeniаса», «вірменська слива». Дерево родини Розових, плід опушена куляста кісточка з добре помітною борозенкою на одному боці та великою насінною. (Абрикос).

4. Червоний колір, винний смак, кам'яне серце, у кого це так? (Вишня).

5. Вічнозелена рослина родини Розових. Має вигляд кущів або дерев 2-6 м заввишки з великими жорсткими шкірястими і темно-зеленими листками. Плід їстівний, насіння отруйне, містить синильну кислоту. (Лавровишня).

6. Тутове дерево, або шовкун. Листя є джерелом харчування личинок тутового шовкопряда, лялечки яких використовують для виробництва натурального шовку. (Шовковиця).

7. Природний гібрид аличі і терну. Її культивували ще в Стародавньому Єгипті, в V-VI ст. до н. е. За легендою, в Європу завіз із Дамаска римський полководець Помпей. (Слива).

8. Багатостовбурний чагарник або невелике плодове дерево до 7 метрів у висоту, плоди багатосім'яні зерняткові ароматні, м'якуш жовтий, терпко-кислий, форма коливається від округлої до грушоподібної. (Айва).

9. Від грец. κραθαλος – «міцний» рід чагарників або рідше невисоких дерев, пагони яких мають колючки, родини розових (Rosaceae). Плід (так зване кісточкове яблуко або кістянкоподібний) часто кулястий, яйцевидний або грушоподібний, більшою частиною червоний. (Глід).

10. Вид фруктових дерев роду Цитрус, має іншу назву – помпельмус або шеддок. Плід блідо-зеленого або жовтого кольору більший за розміром і солодший за грейпфрукт. (Помело).

11. Весною біла, літом зелена, восени жовта, взимку смачна. (Груша).

12. Має їстівні плоди-сім'янки, заради яких вони культивуються. 82 % у світі походить з американського штату Каліфорнія, де він є ключовим складником експорту сільськогосподарської продукції. (Мигдаль).

13. Плодове дерево родини Розових, роду Слива. Плоди невеликі, жовті, рідше – рожеві або червоні, округлі, кислуваті. (Алича).

14. Назва з латинської перекладається як «перська злива». це швидко-плідна, урожайна культура. У 100 грамів міститься 46 ккал, вони є одними з низькокалорійних фруктів, тому їх вживають для схуднення. (Персик).

15. Найчарівніша рослина, кущ, про неї складено найбільше українських художніх творів, пісень, легенд, прислів'їв, загадок. Вона є символом України. (Калина).

16. Невеликі (кольори від білого до рожевого) квітки після розкриття мають аромат, схожий з ароматом лілій. Зрілі фрукти важать до 2-х кг. Цей тропічний фрукт із солодким смаком і нитчастою структурою. Є одним з національних символів в Індії й Пакистані. (Манго).

17. Вишні і вони – сестрички.
Є в садку, а є, що дички...
В червні досягають,
Смак солодкий мають. (Черешня).

18. Місцеві назви – скорушина, скорух, юд (лемківське), юдина. Вважається символом родючості, добробуту та процвітання. Слов'яни називали священним деревом і вважали, що в її кроні ховаються блискавки. (Горобина).

19. Квіти червоні і яскраво виділяються на зеленому тлі. Плід розділений всередині на 6-12 гнізд із численним насінням у гранчастому червонуватому м'якуші. (Гранат).

Питання по горизонталі:

1. Субтропічна листопадна рослина роду Фікус. Народна назва Фіга або смоква. Плоди формою нагадують грушу, вдвічі більші за волоський горіх, на смак – солодкі. (Інжир).

2. Коринка або Бішмула́ (*Amelanchier*) – багаторічна листопадна рослина: плід–ягода синювато-чорного або червонувато-фіолетового кольору, із сизим нальотом, діаметром до 10 мм, їстівна, солодка, досягає в липні–серпні. (Ірга).

3. Алігаторова груша – вічнозелене дерево родини Лаврових. З нього роблять мексиканську страву Гуакамоле. (Авокадо).

4. Фруктове дерев роду Цитрус (*Citrus*) родини Рутові (*Rutaceae*), є гібридом між померанцем та цитроном. Кислий смак соку робить його ключовим інгредієнтом багатьох страв. (Лимон).

5. На зеленії листочки одягли білі віночки.

Усміхаючись весні,
зацвітають ... (Яблуні).

6. Поширена багаторічна рослина роду Цитрус родини Рутові. Латинська назва перекладається як «сітчастий», що вказує на характерне розташування волокон, що вистеляє внутрішній бік шкірки. (Мандарин).

Відповіді

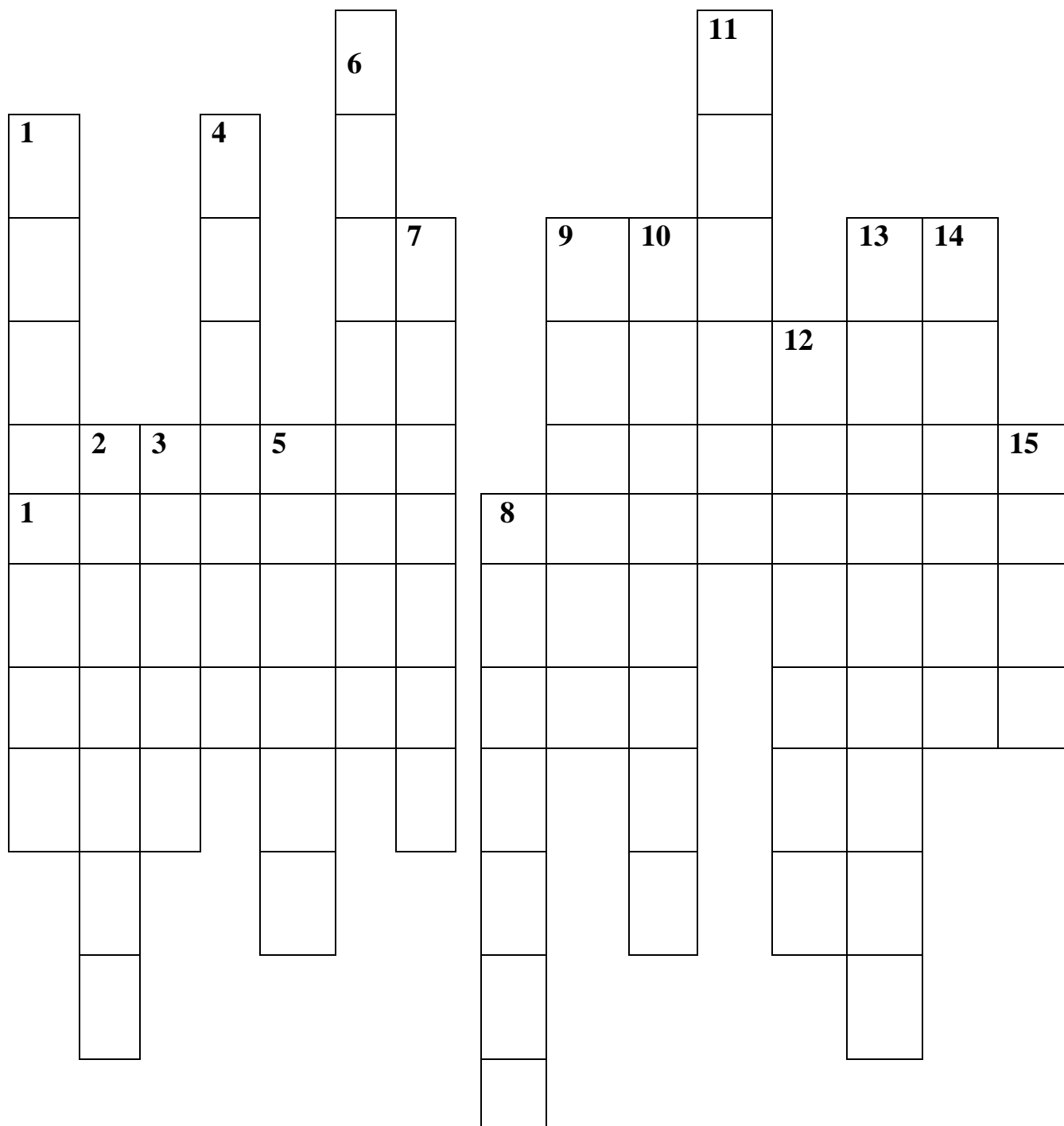
По горизонталі:

1. Папая
2. Цитрон
3. Абрикос
4. Вишня
5. Лавровишня
6. Шовковиця
7. Слива
8. Айва
9. Глід
10. Помело
11. Груша
12. Мигдаль
13. Алича
14. Персик
15. Калина
16. Манго
17. Черешня
18. Горобина
19. Гранат

По вертикалі:

1. Інжир
2. Ірга
3. Авокадо
4. Лимон
5. Яблуня
6. Мандарин

Кросворд Овочеві культури

Тема **Овочеві культури**

Запитання

По вертикалі:

1. Навесні кладемо в ямку,

Восени збираємо.

У супи, борщі, солянку

Цілу зиму маємо...(картопля)

2. Без рук, без ніг,

А в'ється, як батіг. (квасоля)

3. Як у цирку акробати лізуть вгору по канату,

так і він — без рук, без ніг всі тички обвити зміг.(горох)

4. Я родич гарбуза

Буваю зелененький, буваю і жовтенький, і більший огірка.(кабачок)

5. Виходець із середземноморських країн, буває чорна, біла, зелена, червона,

дайкон.(редька)

6. Круглий як куля, зелений як трава,

Червоний як кров, солодкий як мед.(кавун)

7. Зелений чуб, червоний бік,

Смачний із нього чавлять сік.

Гадзині варять з ним борщі,

Росте в городі на кущі. (помідор)

8. Хто голівку свою

Влітку покриває?

І по двадцять хустин

На голівці має? (капуста)

9. Кажуть, щоб хвороби не знати,

Треба всім мене вживати.

Може, ви мене й з'їсте,

Тільки сльози проллете. (цибуля)

10. Він овальну форму має,

На городі виростає.

Гадзині його консервують,

І рагу смачне готують.

Цей фіалковий пан – Тонкошкурий... (баклажан)

11. Є солодкий, є гіркий,

Різні форми має.

Є худий, а є товстий,

Кожний його знає!.. (перець)

12. Різновид гарбуза звичайного тарілчастої форми.(патисон)

13. На городі молодиця,

розплела свої косиці,

Та й колише в повиточках

Золотих зернят рядочки.(кукурудза)

14. Довгий, зелений, Добрий і солоний,

Добрий і сирий. Хто він такий? (огірок)

15. Я жовтенька, я маленька, Мов медочок солоденька.

На баштані досягаю, Тепле сонечко вітаю.(диня)

По горизонталі:

1. Загальна назва рослин, які вирощують для отримання **овочів** (соковитих плодів, листя, цибулин, коренеплодів). (коренеплоди)

Тема Родина Гарбузові

Запитання

По горизонталі:

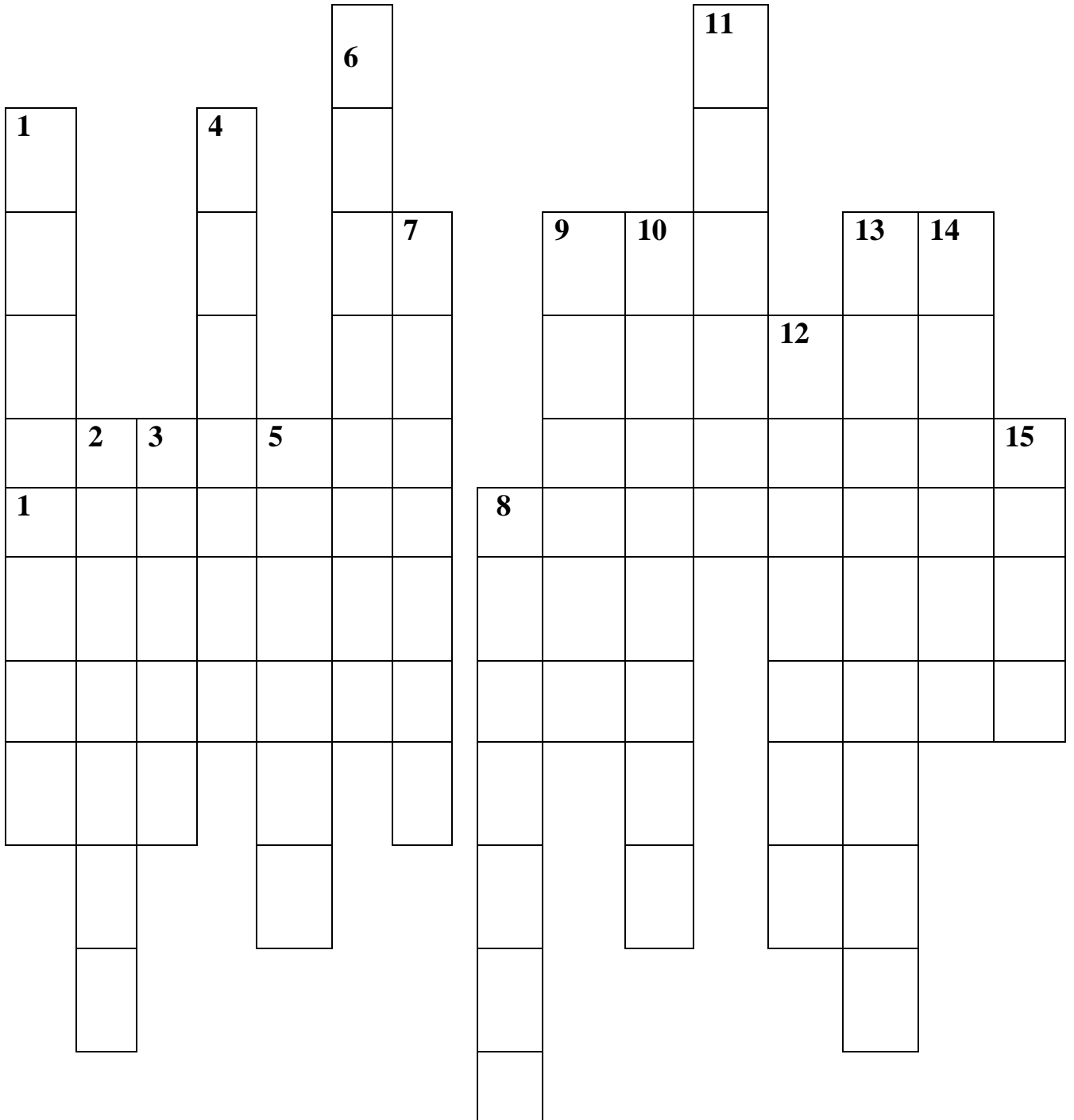
1. Народна назва дрібних декоративних гарбузів.(карахонька)
2. Повз мов танк, я на городі
Повз на гудині й загруз
Та чомусь мене в народі
Звуть не танк, а як?(гарбуз)
3. Гарбуз восковий або зимовий, плоди довжиною до 2м. (бенінказа)
4. Різновид гарбуза звичайного тарілчастої форми.(патисон)
5. Мексиканський огірок.(чайот)
6. Що за коні стоять на припоні,
Зелені, лобасті, довгасті, голчасті
Нічого не варять, а солі просять.(огірки)
7. Різновид кабачка білоплідного, в перекладі з італійської «невеликий гарбуз».(цукіні)
8. Назва походить від латинського lagena (пляшка), в народі-індійський кабачок, китайський огірок, пляшковий гарбуз.(лагенарія)

По вертикалі:

- 1.Я родич гарбуза
Буваю зелененький, буваю і жовтенський, і більший огірка.(кабачок)
2. Круглий як куля, зелений як трава
Червоний як кров, солодкий як мед.(кавун)
3. Я на сонці сонцем сяю
Родичів багато маю
Гарбузову господиню усі знають,
Хто я-?(диня)

Кросворд

Овочеві культури

Тема **Овочеві культури**

Запитання

По вертикалі:

1. Навесні кладемо в ямку,

Восени збираємо.

У супи, борщі, солянку

Цілу зиму маємо...

2. Без рук, без ніг,

А в'ється, як батіг.

3. Як у цирку акробати лізуть вгору по канату,

так і він — без рук, без ніг всі тички обвити зміг.

4. Я родич гарбуза

Буваю зелененький, буваю і жовтенький, і більший огірка.

5. Виходець із середземноморських країн, буває чорна, біла, зелена, червона, дайкон.

6. Круглий як куля, зелений як трава,

Червоний як кров, солодкий як мед.

7. Зелений чуб, червоний бік,

Смачний із нього чавлять сік.

Гадзині варять з ним борщі,

Росте в городі на кущі.

8. Хто голівку свою

Влітку покриває?

І по двадцять хусти

На голівці має?

9. Кажуть, щоб хвороби не знати,

Треба всім мене вживати.

Може, ви мене й з'їсте,

Тільки сльози проллете.

10. Він овальну форму має,

На городі виростає.

Гадзині його консервують,

І рагу смачне готують.

Цей фіалковий пан – Тонкошкурий...

11. Є солодкий, є гіркий,

Різні форми має.

Є худий, а є товстий,

Кожний його знає!..

12. Різновид гарбуза звичайного тарілчастої форми.

13. На городі молодиця,

розплела свої косиці,

Та й колише в повиточках

Золотих зернят рядочки.

14. Довгий, зелений,

Добрий і солоний,

Добрий і сирий. Хто він такий?

15. Я жовтенька, я маленька,

Мов медочок солоденька.

На баштані достигаю,
Тепле сонечко вітаю.

По горизонталі:

1. Загальна назва рослин, які вирощують для отримання **овочів** (соковитих плодів, листя, цибулин, коренеплодів).

Відповіді

По вертикалі:

1. Картопля
2. Квасоля
3. Горох
4. Кабачок
5. Редька
6. Кавун
7. Помідор
8. Капуста
9. Цибуля
10. Баклажан
11. Перець
12. Патисон
13. Кукурудза
14. Огірок
15. Диня

По горизонталі

1. Овочеві культури

Тема Родина Гарбузові

Запитання

По горизонталі:

1. Народна назва дрібних декоративних гарбузів.
2. Повз мов танк, я на городі
Повз на гудині й загруз
Та чомусь мене в народі
Звуть не танк, а як?
3. Гарбуз восковий або зимовий, плоди довжиною до 2м .
4. Різновид гарбуза звичайного тарілчастої форми.
5. Мексіканський огірок.
6. Що за коні стоять на припоні,
Зелені, лобасті, довгасті, голчасті
Нічого не варять, а солі просять.
7. Різновид кабачка білоплідного, в перекладі з італійської «невеликий гарбуз».
8. Назва походить від латинського lagena (пляшка), в народі-індійський кабачок, китайський огірок, пляшковий гарбуз.

По вертикалі:

1. Я родич гарбуза
Буваю зелененький, буваю і жовтенький, і більший огірка.
2. Круглий як куля, зелений як трава
Червоний як кров, солодкий як мед.
3. Я на сонці сонцем сяю
Родичів багато маю
Гарбузову господиню усі знають,
Хто я-?

Відповіді

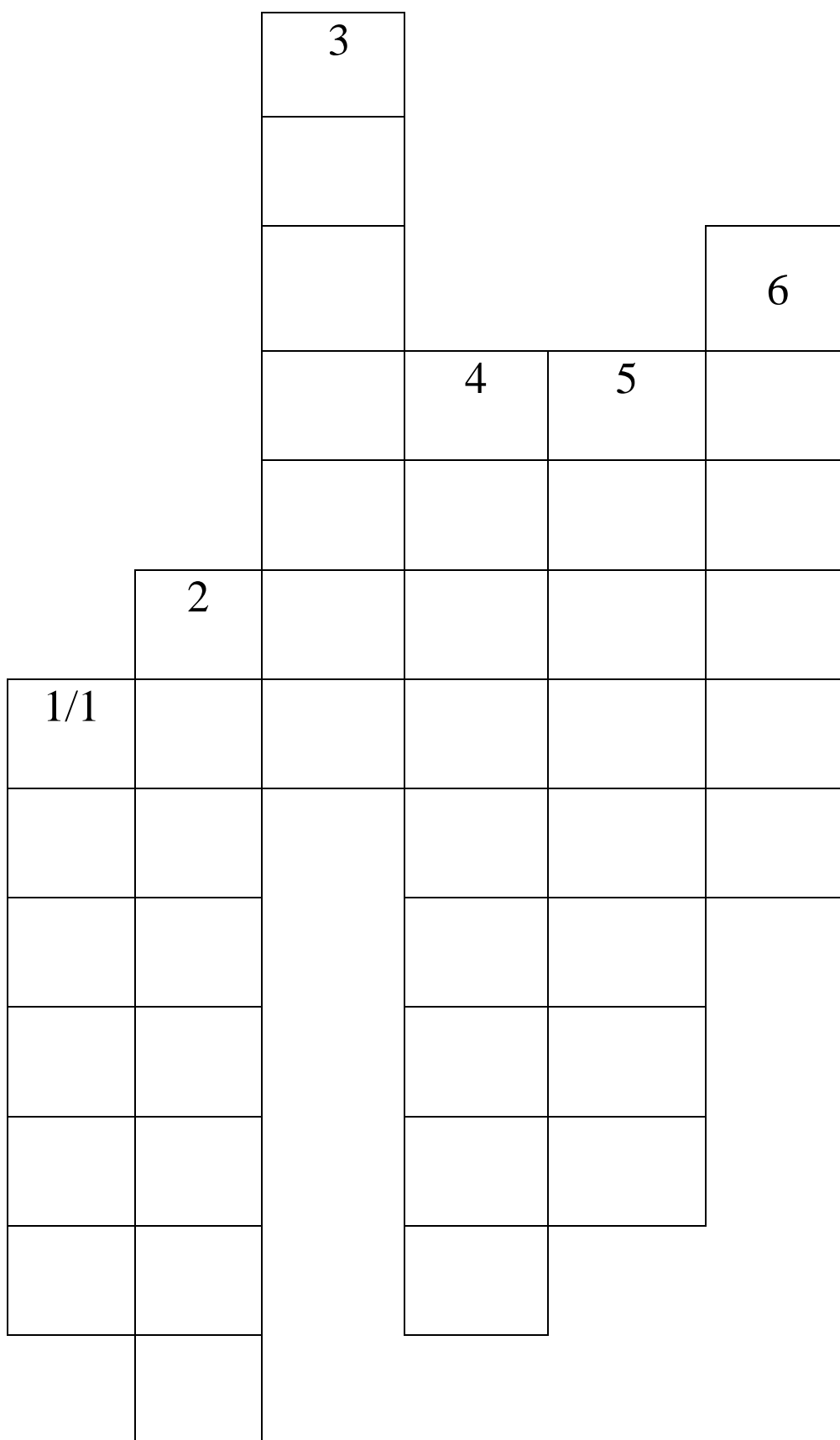
По горизонталі:

1. Карахонька
2. Гарбуз
3. Бенінказа
4. Патисон
5. Чайот
6. Огірки
7. Цукіні
8. Лагенарія

По вертикалі

1. Кабачок
2. Кавун
3. Диня

Кросворд Родина Пасльонові

Тема **Родина Пасльонові**

Запитання По горизонталі:

1. Рослина - кущ з чорними або червоними ягодами від якої походить назва Родини.

По вертикалі:

- 1 Рослина- чемпіон серед овочевих рослин по вмісту вітаміну С, її сорти є солодкими або гіркими.
2. Яку культуру називають «другим хлібом».
3. В народі називають «земляною журавлиною» або «смарагдовою ягодою», плоди схожі на паперовий китайський ліхтарик.
4. Плід цього овоча – несоковита ягода 5-12см і більше, фіолетового або синьо-фіолетового кольору.
5. Французи називають цю рослину «райське яблуко».
6. Плодовий чагарник висотою до 2м і плодами 4-6см. В народі називають «turkey berry» («індича ягода»), «peach tomato» («персиковий томат») або «Orinoco apple» («яблуко Оріноко»).

Відповіді

По вертикалі:

1. Перець
2. Картопля
3. Фізалис
4. Баклажани
5. Помідори
6. Кокона

По горизонталі:

1. Паслін

Тема **Столові коренеплоди**

Запитання

По горизонталі:

1. Назва яких овочевих культур походить від використання в їжу продуктивних органів?

По вертикалі:

1. Сам червоний, а чуб зелений.
2. В зеленій сиджу коморі, а коса моя надворі.
3. Буваю коренеплідна, буваю листкова, хто я така?
Є сусідонька в морквиці, худорлява, блідолиця.
Добре знають борщ і юшка, що сусідку звать ...
4. Кругленька, червоненька, з хвостиком тоненьким,
На городі мене рвуть і до столу подають.
5. Цей сухий, старий дідище
За цибулю ще гіркіший
Та стає він добряком
В страві разом з буряком.
6. Виходець із середземноморських країн, буває чорна, біла, зелена,
червона, дайкон.
7. Ця найдавніша рослина родом із Західної Азії до XVIII ст. була головним продуктом на столі слов'ян.

Відповіді

По вертикалі:

1. Буряк
2. Морква
3. Петрушка
4. Редиска
5. Хрін
6. Редька
7. Ріпа

По горизонталі:

1. Коренеплоди

Запитання

По горизонталі:

Привітала нас піснями із весною

І живе з нами під стріхою одною. (*Ластівка*)

Птах року 2022 (ластівка міська)

По вертикалі:

1. В Латвії національний птах країни, ще його називають трясогузкою, трясихвісткою все через її особливий хвіст — довгий і рухливий. (*Плиска*).

2. Прохолоди чиста просинь —

На поріг ступає осінь.

Вдаль від рідної землі

Линуть в вирій... (*Журавлі*)

3. Птах, якого часто приймають за ластівку. є єдиним птахом, здатним харчуватися, пити, спаровуватися, а також спати в процесі польоту. (*Стриж*)

4. Хто з птахів найважчий? (Страус – 90 кг) . Який найбільший птах який не літає (*Страус -2 м 75 см, вага 156 кг*)

5. Символ жертвності в європейській міфології. Птах який жипотомство власною кровю в разі відсутності їжі (*Пелікан*)

6. Хто з птахів найглибше пірнає? (*Пінгвін*)

7. Який птах живе найдовше серед птахів (*Сокіл — 162 роки*)

8. Який птах нашої країни найбільший? (*Дрохва*)

9. Раніше на цих птахів полювали. М'ясисті язички «червоних гусаків» подавалися на бенкетах в Стародавньому Римі. (*Фламінго*)

10. Який птах носить назву танцю? (*Чечітка*)

11. В лісі на зеленій гілці

Ніби грав хтось на сопілці.

Підійшов поближче я

І побачив... (*Солов'я*)

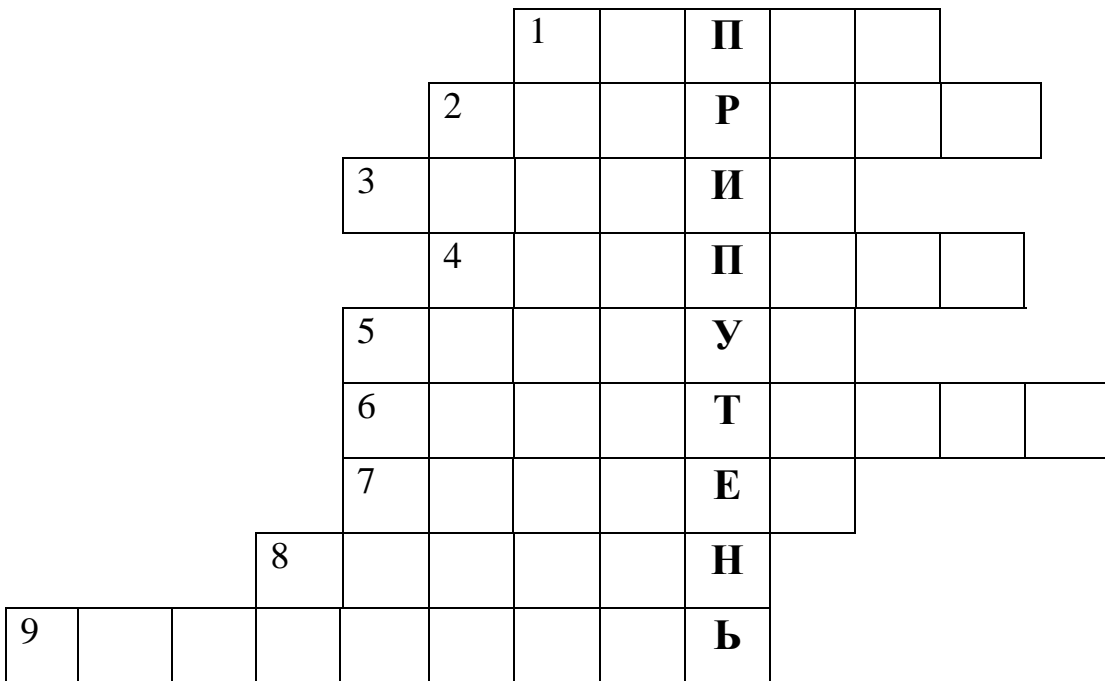
12. Найменша пташка в Україні (*червоноголовий корольок* — він важить 5,5 г.
Живе у хвойних лісах Закарпаття).

13. Перший я приніс весну,
Пробудив усе від сну,
Заспіваю під вікном.

Звуть мене усі ... (*Шпак*)

14. Чорномазий, білодзьобий,
Він за плугом важко ходить,
Черв'ячків, жучків знаходить —
Сторож вірний, друг полів,
Перший вісник теплих днів. (*Грак*)

Кросворд Припутень

1. Перший я приніс весну,
Пробудив усе від сну,
Заспіваю під вікном.
Звуть мене усі ...

(Шпаком)

2. Балакуча скрекотуха,
Все почує, все підслуха.
Ліс швиденько облетить,
І про все розкаже вмить.

(Сорока)

3. Ходить гордо по подвір'ю,
Розпустивши хвіст та пір'я,
Набундючившись, мов пан...
Це не півень, не фазан.
Галасливий в нього крик.
Здогадались? Це ...

(Індик)

4. Як веселка кольоровий,
має здібності до мови.
Слово птаха лиш скажіть,
він його повторить вмить.

(Папуга)

5. Невеличка, сніжно-біла,
Що її в небесну шир
Люди радісно пускають
Сповістивши всіх про мир.
Кожний з нас цю пташку знає,
Її назву відгадає.

(Голуб)

6. Швидко скрізь цей птах літає,
безліч мушок поїдає,
за вікном гніздо будує,
тільки в нас він не зимує.

(Ластівка)

7. Цілий день працюю в гаї,
Діловито дзьобом бю,
Я не цвяхи забиваю,
Я комашок дістаю. (Дятел)

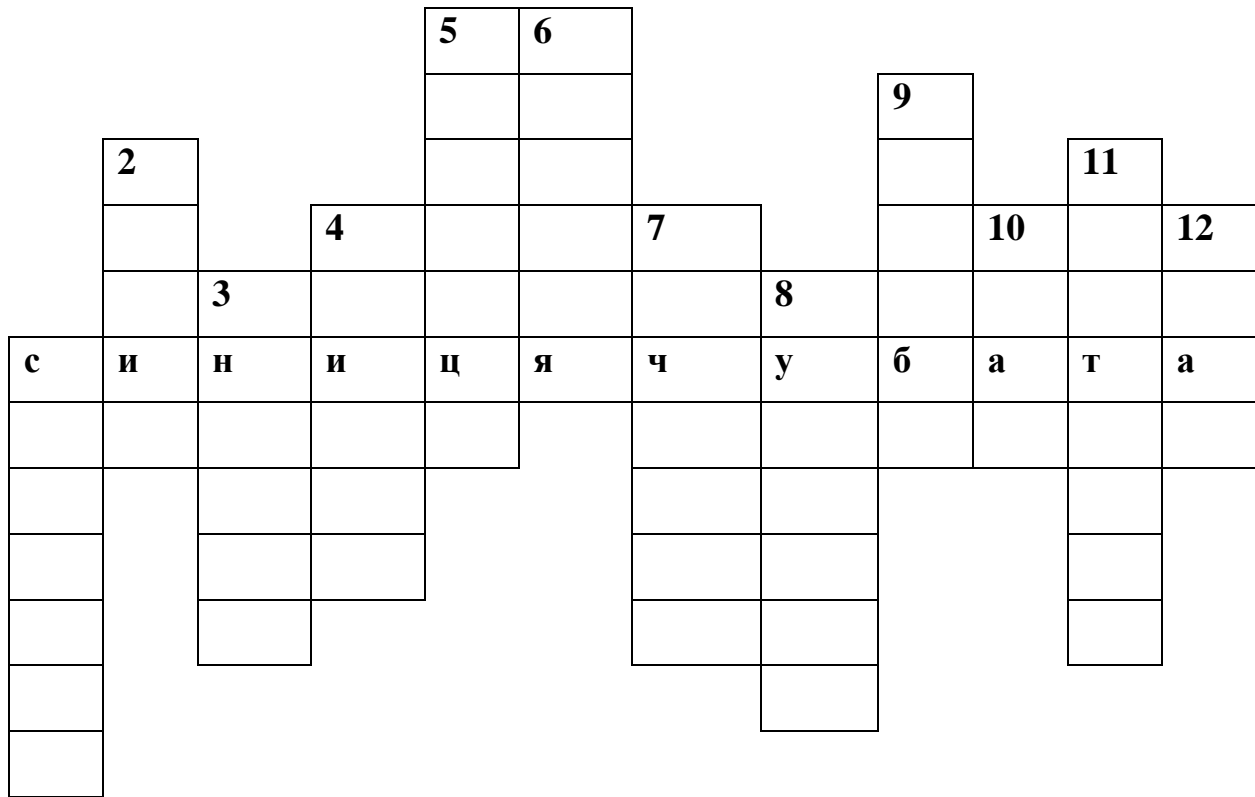
8. Пір'я – вбраннячко розкішне:
Золоте, барвисте, пишне.
Ходить гордо, наче пан,
Дивний красень, птах - ...

(Фазан)

9. Сіра шубка із пір'їн,
На морозі жвавий він.
Не орел цей стрибунець.
Хто це, діти?...

(Горобець)

Кросворд Синиця чубата

По горизонталі:

Птах року 2021 (синиця чубата)

По вертикалі:

1. В лісі на зеленій гілці

Ніби грав хтось на сопілці.

Підійшов поближче я

І побачив... (Солов'я)

2. Птах, якого часто приймають за ластівку. є єдиним птахом, здатним харчуватися, пити, спаровуватися, а також спати в процесі польоту. (Стриж)

3. Крізь зимові заметілі

Пташенята прилетіли.

В них червоні гарні груди –

Ніби яблука усюди

Хтось розвісив у дворі.

Звуться пташки... *(Снігурі)*

4. В Латвії національний птах країни, ще його називають трясогузкою, трясихвісткою все через її особливий хвіст — довгий і рухливий. *(Плиска)*.

5. Сіра шубка із пір'їн,

На морозі жвавий він.

Не орел цей стрибунець.

Хто це, діти? - ...*(Горобці)*

6. Хто гнізда свого не має,

Яйця іншим підкладає,

А у лісі в холодку

Все кує, мудруля?

Хто вона? *(Зозуля)*

7. Який птах носить назву танцю? *(Чечітка)*

8. Прохолоди чиста просинь —

На поріг ступає осінь.

Вдаль від рідної землі

Линуть в вирій... *(Журавлі)*

9. Вони бувають сизі, білі,

Воркують, в парку проживають.

Вважають їх птахами миру,

На щастя в небо випускають.

І линуть в сині голубій

Птахи чудові — ... *(Голуби)*

10. Перший я приніс весну,

Пробудив усе від сну,

Заспіваю під вікном.

Звуть мене усі ... (*Шпак*)

11. Привітала нас піснями із весною

І живе з нами під стріхою одною. (*Ластівка*)

12. Чорномазий, білодзьобий,

Він за плугом важко ходить,

Черв'ячків, жучків знаходить –

Сторож вірний, друг полів,

Перший вісник теплих днів. (*Грак*)